

Katarzyna Waniek
Zakład Badań Kultury Europejskiej Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Rewolucji 1905 r. 41/43
90-214 Łódź
k.m.waniek@gmail.com

„Obecny stan wiedzy o sytuacji edukacyjnej młodych Polaków za granicą”

Przedmiotem mojego referatu będzie potoczna perspektywa jednostki (rodzica, ucznia) dotycząca systemu oświatowego w kraju emigracji. Odwołałam się zarówno do autobiograficznych wywiadów narracyjnych z Polakami mieszkającymi za granicą oraz raportów badawczych, które traktują o sytuacji polskich uczniów przede wszystkim w Wielkiej Brytanii, ale również Irlandii, Niemczech i Francji. Pokażę w jaki sposób charakter współczesnej polskiej emigracji wpływa na kształcenie małych Polaków na obczyźnie. Skoncentruję się przede wszystkim na potocznej „wiedzy” (a w zasadzie „nie-wiedzy”, a nierzadko ignorancji rodziców) o systemie oświatowym w kraju emigracji, która w znaczny sposób utrudnia zarówno możliwości edukacyjne dziecka, jak i efektywną pracę nauczycieli. Oto kilka kwestii, z których rodzice najczęściej nie zdają sobie sprawy:

1. wiek, w którym dziecko objęte jest obowiązkiem szkolnym
2. konieczności wybrania szkoły (dziecko nie jest automatycznie przypisane do szkoły ze względu na miejsce zamieszkania) (np. Wielka Brytania)
3. restrykcyjnie przestrzegana obecność w szkole
4. tygodniowy, roczny wymiar zajęć, organizacja roku szkolnego
5. program i treści nauczania
6. system ocen i promocji (np. Francja)
7. szczeble nauczania obowiązkowego
8. opłaty za przedszkole (np. Irlandia)

Następnie omówię dwa istotne obszary kształcenia, w dużej mierze leżące w gestii szkoły, które na emigracji stają się szczególnie problematyczne:

1. język – w przypadku emigracji: dwujęzyczność (bilingwizm)
2. kultura (szczególnie kanon kultury narodowej).